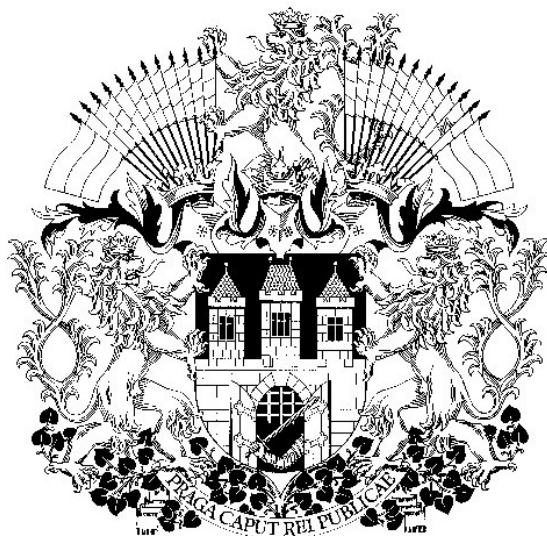

MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

Transformační proces příspěvkových organizací hl.m. Prahy v oblasti kultury

Zpracoval Poradní sbor primátora hl. m. Prahy
pro oblast kulturní a grantové politiky

V Praze dne 1. června 2009

Obsah

DRUHÁ ETAPA PRÁCE PORADNÍHO SBORU PRIMÁTORA PRO KULTURNÍ POLITIKU - LEDEN AŽ DUBEN 2009	3
PREAMBULE NÁVRHU	4
I. ZÁKLADNÍ PRINCIPY NAVRHOVANÉHO MODELU KATEGORIZACE A PODPORY PRAŽSKÉ KULTURY	5
1.1. Obecné zásady kategorizace	5
1.2. Kategorie A – přímo kontinuálně financované kulturní instituce	5
1.2.1. Doporučení Poradního sboru ke kategorii A	6
1.2.2. Páteční systém v současné době	6
1.2.3. Navrhovaný páteční systém	7
1.3. Kategorie B – podpora kontinuální a periodické činnosti v objektech HMP...7	
1.4. Kategorie C – podpora kontinuální a periodické činnosti	8
1.5. Kategorie D – roční granty / projektové financování	9
II. TRANSFORMAČNÍ PROCES PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ HL. M. PRAHY V OBLASTI KULTURY	9
2.1. Úvod	9
2.2. Předpoklady a možnosti pro realizaci transformace	10
2.3. Vyhodnocení I. etapy transformace příspěvkových organizací – divadel – zřizovaných hlavním městem Prahou	10
2.4. Možnosti právních forem při realizaci II. etapy transformace příspěvkových organizací – divadel – zřizovaných hlavním městem Prahou	12
2.5. Subjekty doporučené pro II. etapu transformace	14
III. PŘEDPOKLADY A PODMÍNKY PRO UPLATNĚNÍ NAVRHOVANÉHO MODELU.....	15
PŘÍLOHY	
Příloha 1: Porovnání postavení příspěvkových organizací a obecně prospěšných společností	16

DRUHÁ ETAPA PRÁCE PORADNÍHO SBORU PRIMÁTORA HL.M. PRAHY PRO OBLAST KULTURNÍ A GRANTOVÉ POLITIKY - LEDEN AŽ DUBEN 2009

Poradní sbor primátora hl. m. Prahy pro oblast kulturní a grantové politiky, dále jen „Poradní sbor“, byl ustaven v létě 2008 k řešení osmi konkrétně zadaných úkolů, které lze shrnout do tří okruhů:

- návrh nového systému financování pražské kultury
- návrh průběhu druhé etapy transformace příspěvkových organizací hl. m. Prahy
- aktualizace kulturní politiky hl. m. Prahy.

Předložený materiál řeší první dva okruhy, aktualizací kulturní politiky se bude zabývat následně a předpokládá, že všechny své úkoly dokončí nejpozději v létě 2009.

Po předložení materiálu pro vyhlášení jednoletých grantů na rok 2009 se Poradní sbor v druhé etapě práce věnoval formulaci kategorií pražské kultury a víceletého dotačního modelu, které spolu úzce souvisejí.

Výsledky II. etapy práce Poradního sboru shrnuje tento materiál. Bude předložen k připomínkovému řízení a v návaznosti na něj doplněn o technické prováděcí přílohy.

Předkládaný materiál definuje budoucí prostředí pro uměleckou a kulturní činnost a financování kulturních služeb v Praze a otevírá tak prostor pro uskutečnění druhé etapy transformace příspěvkových organizací města. Dále Poradní sbor doporučil subjekty k transformaci, stanovil její cíle a formuloval svá doporučení týkající se tzv. páteří sítě kulturních organizací.

Názor Poradního sboru na dotační principy, zejména uplatnění tzv. bodového systému posuzování grantových žádostí, se v období od podzimu 2008, kdy byl předložen materiál k jednoletým grantům, do dubna 2009, kdy byl formulován víceletý dotační model, vyvíjel. Byl ovlivněn také praktickými zkušenostmi komise Rady HMP pro udělování grantů hl.m. Prahy v oblasti kultury a umění, dále jen „Grantové komise“.

Ve III. etapě své práce Poradní sbor zapracuje tyto materiály do Koncepce kulturní politiky hl. města Prahy.

PREAMBULE NÁVRHU

Záměrem předloženého návrhu je vytvořit vhodná pravidla pro financování a rozvoj kultury a umění hlavního města Prahy, dále „HMP“. Cílem je přirozené konkurenční prostředí, v němž by nové kulturní subjekty mohly vznikat, tvořit a rozvíjet se, ale kde by vyčerpání jejich tvořivého potenciálu znamenalo i jejich zánik.

Domníváme se, že postavení hl. m. Prahy jako přímého provozovatele a zřizovatele kulturních subjektů by mělo oslabovat, posilovat by se naopak měla postavení podporovatele nezávislých kulturních subjektů. Prostředí přirozené konkurence může vzniknout pouze za předpokladu existence samostatných, za sebe zodpovědných a samostatně hospodařících subjektů. Proto navrhujeme pokračovat v transformaci příspěvkových organizací hl. m. Prahy.

Navrhujeme provázaný systém financování, jehož součástí je přímé financování i dotace přidělované na základě volné soutěže, tedy formou grantů. Grantový systém je otevřený všem subjektům bez ohledu na jejich právní subjektivitu s tím, že dotace může pokrývat náklady pouze do výše vyrovnaného rozpočtu projektu nebo činnosti. V případě podpory jednotlivých projektů se tato zásada vztahuje pouze na podpořený projekt, nikoli na celou činnost subjektu, který projekt podává. V tomto smyslu je navrhovaný model dostupný i pro ziskové subjekty.

Pro potřeby rozhodování HMP o podpoře kulturní činnosti je nezbytné stanovit priority, vyjádřené rozdělením subjektů (potenciálních žadatelů o dotace) do čtyř kategorií, definovaných především mírou zájmu hl. m. Prahy na jejich existenci a kulturních službách, které poskytují. Kategorie jsou přístupné, jejich definování respektuje výše zmíněný proces vzniku, existence i případného zániku.

Navrhujeme takové principy rozhodování o přidělení dotací, které jsou transparentní a propojují posouzení odborné (umělecké), ekonomické a politické. Základním nástrojem rozhodování o dotacích zůstává proces výběrového a grantového řízení.

I. ZÁKLADNÍ PRINCIPY NAVRHOVANÉHO MODELU KATEGORIZACE A FINANCOVÁNÍ PRAŽSKÉ KULTURY

1.1. Obecné zásady kategorizace

Kategorie vyjadřují míru zájmu a tedy účasti HMP na zajištění činnosti kulturních a uměleckých subjektů třemi způsoby: přímé financování, víceleté granty na činnost, jednoleté granty na projekt nebo celoroční činnost.

Do prostupného otevřeného systému kategorií mohou být zařazeny subjekty bez ohledu na právní formu své existence, výjimkou je pouze kategorie A, ve které jsou zařazeny příspěvkové organizace zřizované hl.m. Prahou. Záleží pouze na typu jejich činnosti, který musí odpovídat kulturně politickým záměrům vyjádřeným v Konceptu kulturní politiky HMP.

Vztah HMP k subjektům kategoriích B – D je upraven na smluvním základě, jehož formální vyjádření může být různé (zakladací listina, grantová smlouva apod.), jeho obsahem je vymezení postavení a funkce subjektu v systému městské kultury a podmínky, které k jejich plnění město zaručuje. Součástí smlouvy jsou sankce za porušení smluvních ujednání, jejichž plnění HMP pravidelně kontroluje. Smlouva rovněž stanoví povinnost transparentního vykazování hospodaření instituce.

1.2. Kategorie A – přímo kontinuálně zřizované a financované příspěvkové organizace

Ve smyslu přijaté Konceptu kulturní politiky HMP jde o tzv. „páteří systém městské kultury Prahy“, o špičkové umělecké a kulturní subjekty hodné zvláštního zájmu. HMP jejich prostřednictvím zajišťuje obyvatelům i návštěvníkům Prahy kulturní služby, které patří k vysokým standardům evropských metropolí. HMP garantuje, že pro poskytování takových služeb vytvoří exkluzivní podmínky a že tyto služby budou finančně dostupné uživatelům různých sociálních vrstev.

K dosažení stanovených cílů mají subjekty kategorie A takovou právní podobu, která vyjadřuje přímou vazbu s HMP (nyní jako zřizovatelem příspěvkových organizací, v budoucnosti podle vývoje legislativy): jsou napojeny na rozpočet HMP, náklady na zajištění jejich činnosti patří k tzv. mandatorním výdajům na kulturu a jsou valorizovány s ohledem na vývoj inflace, HMP vůči těmto subjektům uplatňuje své zřizovatelské funkce.

Subjekty sídlí zpravidla v nemovitostech, které jsou majetkem HMP. To prostřednictvím těchto subjektů pečuje o průběžnou údržbu těchto nemovitostí i o veškerý movitý majetek, který jim byl svěřen k užívání, a to včetně technologického vybavení, odpovídajícího předmětu a úrovni činnosti subjektu. Subjekty zajišťují svou činnost zejména vlastními zaměstnanci.

V současné době mají tyto subjekty právní formu příspěvkové organizace. Ředitel příspěvkové organizace je jmenován do funkce Radou HMP na základě výběrového řízení. Činnost ředitele bude po uplynutí pětiletého období hodnocena HMP jako zřizovatelem za účasti odborné veřejnosti. Komisi pro výběr ředitele organizace a pro zhodnocení jeho činnosti jmenuje Rada HMP ze zástupců odborné veřejnosti, návrh na její členy podává Poradní sbor, Grantová komise, odborné instituce, členové Výboru pro kulturu a volný čas

ZHMP, dále jen „Výboru pro kulturu“, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu MHMP, dále jen „OKP MHMP“.

Návrh na zařazení existující nebo nové instituce do kategorie A podává odborná kulturní veřejnost (Poradní sbor, členové Grantové komise, odborné kulturní instituce, členové Výboru pro kulturu, OKP MHMP).

1.2.1. Doporučení Poradního sboru ke kategorii A

Páteří systém pražské kultury (kategorie A) by měl splňovat tato kritéria:

1. Základní pokrytí jednotlivých uměleckých oblastí.
2. Vytváření a provozování finančně náročných projektů rozmanitých uměleckých druhů a žánrů a zajištění kulturně-společenských potřeb obyvatel a návštěvníků Prahy, které nemohou být v plné míře a kvalitě zajišťovány neziskovým a soukromým sektorem.
3. Plnění reprezentativní funkce pražské kultury a potvrzení základní kulturní identity Prahy.
4. Soustavná péče o rozvoj a zpřístupňování kulturně-historického dědictví i soudobé tvorby a péče o jejich uchování.
5. Zpřístupnění uměleckých děl a kulturních služeb nejširšímu okruhu konzumentů – občanů hl. města Prahy a jejich návštěvníků za ekonomicky dostupných podmínek.
6. Zpřístupnění uměleckých děl a kulturních služeb sociálně a zdravotně hendikepovaným skupinám obyvatel hl. města Prahy a dětem a mládeži.
7. Ekonomické i tvůrčí prostředí páteřních institucí by mělo být exkluzivní. Tím by se tyto instituce mohly stát přitažlivými pro špičkové umělecké tvůrce a manažery. Podmínkou této exkluzivity by však měla být jasně formulovaná zásada souladu umělecké svobody s evaluací výsledků tvůrčích a manažerských týmů stojících v čele těchto institucí.
8. Finanční příspěvek pro jejich činnost by měl být nadále poskytován dle Zákona č. 250/2000 Sb. přímo z rozpočtu hl. m. Prahy – za přesných evaluačních pravidel a podmínek. Tato charakteristika je **klíčová** a odlišuje páteří instituce od dalších kulturních institucí.
9. Současně by měly být formulovány konkrétní kulturní a umělecké služby a cíle, které by jednotlivé páteří instituce měly naplnit.

1.2.2. Páteří systém v současné době

Páteří systém v současné době tvoří tyto subjekty (stávající příspěvkové organizace):

Divadlo Na zábradlí
Divadlo v Dlouhé
divadlo Minor
Divadlo na Vinohradech
Divadlo pod Palmovkou
Divadlo Spejbla a Hurvínka
Galerie hl. m. Prahy
Hudební divadlo v Karlíně
Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy
Městská divadla pražská
Městská knihovna v Praze
Muzeum hl. m. Prahy

Národní kulturní památka Vyšehrad

Pražská informační služba

Studio Ypsilon

Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK

Švandovo divadlo na Smíchově

K nim přistupují organizace s nepochybnou kulturní funkcí, které také spadají pod odbor kultury, památek a cestovního ruchu:

Zoologická zahrada hl. města Prahy

Botanická zahrada hl. města Prahy

V rámci kapitoly „kultura“ jsou městem dále zřizovány a financovány také organizace Pohřební ústav hl. města Prahy a Správa pražských hřbitovů. Tyto organizace ale nejsou v působnosti OKP MHMP a Poradní sbor se jimi dále nezabýval.

1.2.3. Navrhovaný páteří systém

V návaznosti na uvedená kritéria v úvodu kapitoly by kategorií A měly tvořit tyto subjekty:

1. Divadlo na Vinohradech (repertoárové činoherní divadlo)
2. Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK (hudba)
3. Galerie hl. m. Prahy (výtvarné umění)
4. Hudební divadlo v Karlíně
5. Městská knihovna v Praze (literatura)
6. Muzeum hl. m. Prahy (sbírková instituce naučně-poznávacího charakteru s historickým aspektem)
7. Národní kulturní památka Vyšehrad (výstavní instituce a kulturně-historická památka)
8. Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy (popularizačně-vědecká instituce)
9. Pražská informační služba (služby pro veřejnost, zejména návštěvníky Prahy)

Zbývající stávající příspěvkové organizace hl. m. Prahy nezařazené do kategorie A doporučuje Poradní sbor transformovat. Více k transformaci kapitola V.

Původní úvahu o sloučení dvou příspěvkových organizací – Galerie a Muzea hl. města Prahy - Poradní sbor nedoporučuje.

Zařazení subjektu do kategorie A nevylučuje případnou transformaci ve třetí etapě. Její provedení budou ale většinou ztěžovat majetkové poměry (velký majetek ve vlastnictví hl. m. Prahy, který tyto organizace spravují). Zatím není také k dispozici vhodný typ organizace, do níž by se tyto instituce transformovaly.

1.3. Kategorie B – podpora kontinuální a periodické činnosti v objektech ve vlastnictví HMP

Zahrnuje subjekty (dále provozovatele), které přímo neřídí a nefinancuje HMP, ale mají zásadní význam pro kontinuální rozvoj jednotlivých uměleckých oborů. Těmto subjektům

na základě výběrového a grantového řízení¹ HMP poskytuje prostory ve svém majetku² vždy spolu se čtyřletým grantem na činnost, jehož výši bude posuzovat grantová komise.

HMP tak ve smyslu přijaté Koncepce kulturní politiky zajišťuje provoz vlastních prostor a obyvatelům města a jeho návštěvníkům poskytuje (nad rámec Kategorie A) kulturní aktivity, které patří ke standardu evropských metropolí.

Prostřednictvím výběrového a grantového řízení HMP poptává určitý typ kulturní činnosti ve svých objektech, nabízí optimálně zařízený prostor vhodný k této činnosti a optimální dotaci formou čtyřletého grantu na činnost. Výběrové řízení na obsazení prostoru vypisuje HMP pouze v případě, kdy se tento prostor uvolní, především když provozovateli, který v něm působil, nebyl na další období udělen čtyřletý grant na činnost. Přiznání tohoto grantu v jakékoli výši dotace je potvrzením způsobilosti provozovatele vyvíjet činnost v městském prostoru, proto je každý provozovatel v této kategorii povinen procházet řízením na udělení čtyřletého grantu.

Zadání pro výběrové řízení, zejména určení poptávaného typu kulturní činnosti, formuluje Rada HMP ve spolupráci s odbornou veřejností (Poradním sborem, Grantovou komisí, odbornými kulturními institucemi, členy Výboru pro kulturu, OKP MHMP).

Nemovitý i movitý majetek určený k činnosti provozovatele zůstává v majetku města, které jej na základě smlouvy příslušnému subjektu pronajímá.

Vstupní kritéria, podmínky pro udělení grantu a průběh grantového řízení této kategorie je podrobně popsán v kapitole II. - Grantový systém hl.m. Prahy na léta 2010 – 2015.

Dotace: Čtyřletý grant je poskytován nanejvýš do výše 70 % rozpočtových nákladů projektu a pokrývá deficit rozpočtu.

Grantové řízení se koná tak, aby jeho výsledek byl znám na konci třetího roku působení provozovatele v dotčeném prostoru.

Přechodné ustanovení: Do této kategorie budou zahrnuty nově transformované příspěvkové organizace působící v prostorách města, včetně přiznání čtyřletého grantu pro první období.

1.4. Kategorie C – podpora kontinuální a periodické činnosti

Zahrnuje subjekty vykazující činnost kontinuálního charakteru nebo opakující se v pravidelných cyklech (celoroční činnost nebo pravidelně se opakující akce), která významně spoluurčuje rozvoj jednotlivých uměleckých oborů a kulturní nabídku města.

Pro přidělení víceletých, dvou až čtyřletých grantů je rozhodující hledisko výrazného rozšíření nabídky takových kulturních služeb, které město poskytnout a nabídnout chce, ale vlastními silami je zajistit nemůže. Patří sem subjekty, které jsou z minulosti uznávanou významnou součástí pražské kultury a zpravidla nesídlí v prostorech města, subjekty, které se takovou významnou součástí staly v průběhu posledních let, i subjekty nově etablované.

¹ Případně na základě transformace příspěvkové organizace, která v prostoru sídlí.

² Případně v majetku městské části nebo státu či v majetku svěřeném městské části, pokud město má smluvně zajištěné disponování takovou nemovitostí.

Vstupní kritéria, podmínky pro udělení grantu a průběh grantového řízení této kategorie je podrobně popsán v kapitole II. - Grantový systém hl.m. Prahy na léta 2010 – 2015.

Dotace: Dvou až čtyřletý grant je poskytován nanejvýš do výše 70 % rozpočtových nákladů projektu a pokrývá deficit rozpočtu.

Přechodné ustanovení: Do této kategorie budou zahrnuty nově transformované příspěvkové organizace, které nepůsobí v prostorách města. V souladu s návrhem druhé vlny transformace dostanou napoprvé čtyřletý grant.

1.5. Kategorie D – roční granty / projektové financování

Roční dotace města poskytované na jednotlivé umělecké projekty a činnosti a na podporu neprofesionálního umění. Do této kategorie patří i žádosti začínajících umělců, významné projekty jednorázového charakteru, v neposlední řadě i zahraniční reprezentace hl.m.Prahy a mezinárodní projekty konané na území HMP.

Vstupní kritéria, podmínky pro udělení grantu a průběh grantového řízení této kategorie je podrobně popsán v kapitole II. - Grantový systém hl.m. Prahy na léta 2010 – 2015.

Dotace: Jednoletý grant je poskytován nanejvýš do výše 70 % rozpočtových nákladů projektu a pokrývá deficit rozpočtu.

II. TRANSFORMAČNÍ PROCES PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ HL. M. PRAHY V OBLASTI KULTURY

2.1. Úvod

Poradní sbor považuje transformaci většiny příspěvkových kulturních organizací zejména v oblasti živého umění (divadlo) za nástroj nutný k vytvoření a nastavení nového, otevřeného a prostupného systému podpory umění a kultury v hl. městě Praze.

Ve spojení s jasně definovaným systémem několikastupňového grantového financování (ve smyslu kategorizace) hlavním městem Prahou by transformace těchto subjektů měla vést:

- k vytvoření prostředí, v němž mohou přirozeně vznikat, existovat a zanikat kulturní a umělecké subjekty v širokém žánrovém a estetickém rozpětí
- ke zlepšení a rozšíření nabídky kulturních služeb
- k otevření umělecké soutěže podle pravidel, která budou jasná, rovná, motivační a nebudou zvýhodňovat některé subjekty či umělecké obory
- k účinnějšímu a pružnějšímu využívání vložených finančních prostředků i úsilí a talentu zúčastněných umělců

2.2. Předpoklady a možnosti pro realizaci transformace

Poradní sbor dospěl k názoru, že je třeba při transformaci příspěvkových organizací postupovat individuálně a citlivě v souladu s koncepční úvahou o kulturních prioritách a potřebách hlavního města Prahy, a s ohledem na dosavadní význam a tvorbu uměleckých souborů dotčených příspěvkových organizací i tradici prostoru, v němž působí.

Vzhledem k cílům transformačního procesu a jeho účinnosti je žádoucí, aby přeměně především divadel - příspěvkových organizací na organizace s jinou právní subjektivitou předcházela výběrová řízení na ředitele těchto organizací spojená s výběrovým řízením na transformační projekt.

Vypsání těchto výběrových řízení musí předcházet rozvaha o kulturních prioritách a potřebách hlavního města zejména v oblasti divadelního umění, která by měla konkretizovat zadání výběrových řízení pro jednotlivé organizace včetně podkladů pro případné transformační projekty těchto organizací.

Součástí transformace bude zařazení transformovaných subjektů do jedné z dotačních kategorií B nebo C.

2.3. Vyhodnocení I. etapy transformace příspěvkových organizací – divadel – zřizovaných hlavním městem Prahou

První etapu transformace příspěvkových organizací – divadel, realizovalo hl.m.Praha v období r. 2001 – únor 2004, kdy byla zrušena poslední z „transformovaných“ příspěvkových organizací – Divadlo Archa Praha.

Tzv. „transformace“ byla realizovatelná pouze cestou zrušení stávající příspěvkové organizace a založením nového právního subjektu, který nadále bude vyvíjet divadelní činnost, podporovanou hlavním městem Prahou. Hlavní důvody, pro které město k tomuto náročnému procesu přistoupilo, a cíle transformace byly:

1. Možnost svobodnějšího a operativnějšího rozhodování o finančních prostředcích, které není možné u stávajících příspěvkových organizací zřizovaných městem i státem. S tím souvisí ovšem také zvýšení odpovědnosti transformovaných subjektů za hospodaření s těmito prostředky.
2. Výlučná odpovědnost statutárních orgánů transformovaných subjektů (správní rada u o. p. s., jednatelé u s. r. o.) za činnost těchto subjektů – divadel. Město tak již neřeší – a ani řešit nemůže – vnitřní, zejména personální záležitosti v těchto divadlech.
3. Rovnější přístup divadel, realizujících divadelní činnost jako veřejnou službu, k veřejným prostředkům.
4. Vytvoření základní divadelní sítě, finančně podporované hlavním městem Prahou, tvořené:
  - divadly – příspěvkovými organizacemi zřizovanými hlavním městem Prahou
  - divadly – transformovanými z bývalých příspěvkových organizací zřizovaných hl. m. Prahou (o. p. s., s. r. o.)
  - divadly, založenými jinými soukromoprávními subjekty, na jejichž vzniku se město sice nepodílelo, ale která si finanční podporu svojí činností a významem zaslouží.
5. Vytvoření podmínek pro vícezdrojové financování.

Transformačního procesu se zúčastnily:

1. Činoherní klub Praha
2. Divadlo Archa Praha
3. Semafor
4. scéna MDP – divadlo Komédie.

Zatímco v případě Činoherního klubu a Divadla Archa založilo hl.m.Praha s oběma příspěvkovými organizacemi obecně prospěšné společnosti Činoherní klub, o.p.s. a Divadlo Archa, o.p.s., v případě divadla Semafor, vázaného na osobu p. Jiřího Suchého, umožnilo město p. Suchému vytvořit společnost s ručením omezeným téhož jména a darovalo novému subjektu majetek se kterým dosud hospodařila příspěvková organizace divadlo Semafor (především předměty divadelních výprav). Obdobně byl majetek, se kterým do té doby hospodařila příspěvková organizace Činoherní klub a Divadlo Archa, vložen vkladem zakladatele do vznikajících obecně prospěšných společností. V případě Divadla Archa město navíc zajistilo rekonstrukci divadelních prostor po povodních v r. 2002 a celkovou obnovu divadelní technologie. Poněkud odlišný postup zvolilo hl.m.Praha v případě divadla Komédie, kdy vyhlásilo výběrové řízení na budoucího provozovatele – podnájemce divadla Komédie, včetně čtyřletého grantu na divadelní činnost. Ve výběrovém řízení byl vybrán projekt Pražského komorního divadla s.r.o.

Všechny nově vzniklé subjekty obdržely čtyřletý grant, výjimku tvoří divadlo Semafor, s.r.o., které po 1. čtyřletém období získalo grant dvouletý a následně – na rok 2008 jednoletý. Práva a závazky obou smluvních subjektů, tj. hl.m.Prahy i příslušného divadla jsou upraveny grantovou smlouvou.

Ze zkušeností transformovaných subjektů z vlastního procesu transformace i následné nově vytvořené právní formy existence vyplývá:

1. Transformovaný subjekt může s grantem hospodařit pružněji a svobodněji - důležitý je sice princip vícezdrojového financování – tento předpoklad se však dosud nedaří naplňovat a v nejbližší budoucnosti tomu nebude v důsledku stávající krize - jinak
2. Právní forma obecně prospěšné společnosti byla vyhodnocena jako nejlepší. O.p.s. poskytuje obecně prospěšné služby – veškerý zisk musí být použit na poskytování obecně prospěšných služeb, pro které byla založena, a nesmí být použit ve prospěch zakladatelů či členů jejich orgánů. Roční účetní závěrka musí být ověřena auditorem, o.p.s. má povinnost vypracovat a zveřejňovat výroční zprávu.
3. Výhodou společností s ručením omezeným je velká flexibilita a práce s malým štábem, poskytovatel grantu nepřebírá žádné závazky za provozovatele. I když s.r.o.nemusí být založena za účelem podnikání (vše precizují smlouvy, odpovědnost jednoho člověka, proto jednoduché rozhodování), zůstává psychologický moment „podnikatelského subjektu“, který může být při získávání sponzorů nevýhodou.
4. Dostatečně není vyřešeno získání investičních prostředků pro nezbytné opravy, technické zhodnocení či pořízení dlouhodobého hmotného majetku transformovanými divadly (částečně řeší již usnesení zastupitelstva HMP č. 35/35 ze dne 29.11.2001, to se ale prakticky nerealizuje). Vyřešen je „technický postup“ poskytnutí investičních prostředků, nikoliv jejich zdroje.
5. Zásadní problém představuje uzavírání nových nájemních smluv v případě, že příspěvkové organizace vyvíjejí činnost v objektech cizích vlastníků. Vzhledem k tomu, že transformace příspěvkové organizace možná - z právního hlediska – není, ale jedná se o založení nového subjektu a zrušení příspěvkové organizace, není nový

subjekt právním nástupcem dosavadní příspěvkové organizace. Nový subjekt tedy nemůže vstoupit do práv a závazků rušené příspěvkové organizace, ale veškeré právní vztahy, včetně smluv nájemních, musí navázat od samého počátku. Dosavadní zkušenosti ukazují, že majitel budovy, v níž divadlo sídlí, využívá faktu, že uzavírá smlouvu o nájmu s novým uživatelem a nově stanovená výše nájmu je výrazně vyšší, případně nemusí být vůbec uzavřena.

6. Umělecký profil a význam jednotlivých scén zůstal zachován, divák si „nevšiml“ jakékoliv změny.

Hlavním problémem se ukázal termín rozhodování o víceletých grantech, který – zejména v letech 2007 a 2008 – byl značně opožděný a přiváděl žadatele do výrazné finanční nejistoty. Pro další existenci je nutno, aby se transformované subjekty již v polovině 3. roku trvání čtyřletého grantu dozvěděly, zda od hl.m.Prahy dostanou grant na další čtyřleté období. Důvodem je případné včasné vypovězení veškerých uzavřených smluv (podnájemních smluv, pracovních smluv, smluv s dodavateli či navázání smluv autorskoprávních (licenčních).

2.4. Možnosti právních forem při realizaci II. etapy transformace příspěvkových organizací – divadel – zřizovaných hlavním městem Prahou

Právní prostředí pro II. etapu transformace příspěvkových organizací – divadel – zřizovaných hlavním městem Prahou je v podstatě shodné jako v období etapy I. Je tedy třeba opět postupovat cestou zrušení stávající příspěvkové organizace a založením nového právního subjektu, který nadále bude vyvíjet divadelní činnost, podporovanou hlavním městem Prahou.

Možné nové právní formy:

Obecně prospěšná společnost : Zákon 248/1999 Sb. o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- O.p.s. se zakládá zakládací smlouvou či listinou za účelem poskytování obecně prospěšných služeb veřejnosti. Obecně prospěšné služby musí být poskytovány veřejnosti za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek.
- O.p.s. vzniká jako právnická osoba ke dni zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností vedeného Městským soudem v Praze.
- Zákonem o OPS není předepsána minimální výše základního kapitálu ani minimální výše vkladu zakladatele.
- Po založení OPS nemá zakladatel možnost ovlivňovat chod OPS. Zakladatel je v podstatě oprávněn pouze jmenovat a za určitých okolností i odvolávat členy správní a dozorčí rady OPS (viz § 12 a 15 zákona)
- Statutárním orgánem je správní rada – jmenovaná zakladatelem
- Kontrolním orgánem je dozorčí rada – jmenovaná zakladatelem
- Správní rada je oprávněna jmenovat a odvolávat ředitele obecně prospěšné společnosti
- O.p.s. se nesmí účastnit na podnikání jiných osob.
- Členové správní a dozorčí rady vykonávají svou funkci bez nároku na odměnu
- Hospodářský výsledek po zdanění (tj. zisk) vykázaný ke konci účetního období, převádí obecně prospěšná společnost v celé výši do rezervního fondu. Rezervní fond používá nejprve ke krytí ztráty vykázané v následujících účetních obdobích.
- O.p.s. vypracovává a zveřejňuje výroční zprávu o činnosti a hospodaření.

Akciová společnost : Zákon č. 513/19991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 154 – 220zc

- AS se zakládá zakladatelskou listinou vyhotovenou zakladatelem ve formě notářského zápisu za účelem podnikání nebo za jiným účelem.
- AS vzniká dnem, ke kterému je zapsána do obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze.
- Základní kapitál AS činí minimálně 2 000 000,- Kč, je rozvržen na akcie a je tvořen peněžitým či nepeněžitým vkladem zakladatele/akcionáře.
- Právo na podíl na zisku (dividendu) náleží akcionáři, pokud jej valná hromada schválí k rozdělení.
- Valná hromada může rozhodnout i o výplatě tzv. tantiémy, což je podíl na zisku vyplácený členům představenstva nebo dozorčí rady.
- Členové orgánů AS (představenstva a dozorčí rady) mají ze zákona vůči AS nárok na odměnu za výkon svých funkcí
- Nejvyšším orgánem AS je Valná hromada, která je tvořena akcionáři AS (resp. jediným akcionářem – hl.m.Prahou). Funkci Valné hromady v případě AS, kterou hl.m.Praha založilo plní Rada hl.m.Prahy
- Statutárním orgánem je představenstvo . Členové představenstva jsou voleni valnou hromadou.
- Kontrolním orgánem je dozorčí rada. Členové dozorčí rady jsou voleni valnou hromadou

Společnost s ručením omezeným: Zákon č. 513/19991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 105 - 153e

- S.r.o. se zakládá společenskou smlouvou podepsanou všemi zakladateli. Pravost podpisů zakladatelů musí být úředně ověřena. Společenská smlouva společnosti s ručením omezeným musí mít formu notářského zápisu.
- S.r.o. se zakládá za účelem podnikání nebo za jiným účelem.
- Společnost vzniká dnem, ke kterému byla zapsána do obchodního rejstříku.
- Výše základního kapitálu společnosti musí činit alespoň 200 000 Kč.
- Společníci se podílejí na zisku určeném valnou hromadou k rozdělení mezi společníky v poměru svých obchodních podílů,
- Společníci vykonávají svá práva týkající se řízení společnosti a kontroly její činnosti na valné hromadě v rozsahu a způsobem uvedeným ve společenské smlouvě, popřípadě ve stanovách.
- Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada
- Statutárním orgánem společnosti je jeden nebo více jednatelů.
- Dozorčí rada se zřizuje, stanoví-li tak společenská smlouva nebo zvláštní zákon.

Jako nejvhodnější formou pro transformovaná divadla se stále jeví forma obecně prospěšné společnosti, kdy hlavní město Praha založí – jako jediný zakladatel – obecně prospěšnou společnost téhož jména, které měla dosavadní příspěvková organizace. Jedná se o obdobný postup, jako v případě I. etapy transformace s tím rozdílem, že na základě zákona č. 477/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, již příspěvková organizace nesmí zřizovat nebo zakládat právnické osoby ani mít majetkovou účast v právnické osobě zřízené nebo založené za účelem podnikání. Takto založené právnické osoby budou vyvíjet nadále divadelní činnost, kterou bude hl.m.Praha podporovat v grantovém systému dle výše uvedené kategorizace divadel a kritérií grantového systému.

Možností – v případě velkých divadelních domů, jako je např. Hudební divadlo v Karlíně, je založení akciové společnosti, kde jediným akcionářem bude hlavní město Praha. Rada hl.m.Prahy pak – v souladu se zákonem o hl.m.Praze – plní funkci valné hromady. Již ze samé právní podstaty akciové společnosti založené městem samým však vyplývá v podstatě nemožnost zařazení takové a.s. do grantového systému, kdy by Rada města – ve funkci valné hromady a.s. požadovala na hl.m. Praze, jehož je nejvyšším výkonným orgánem, grant ve formě dotace. Rovněž existence velké právnické osoby v prostředí, kde by byla zcela závislá na grantech, je v praxi obtížně realizovatelná. Z těchto důvodů by bylo možné takové a. s. poskytovat buďto „zaručenou dotaci“ nebo s danou a.s. uzavřít dohodu o úrovni poskytovaných služeb a uvedené služby – představení, za předem dohodnutou výši nákladů a předem dohodnutých podmínek poskytování služby nakupovat.

Vzhledem k tomu, že hl.m.Praha nezakládá společnosti s ručením omezeným, tento materiál se jimi dále nezabývá.

2.5. Subjekty doporučené pro II. etapu transformace

Poradní sbor svým usnesením doporučuje ve druhé etapě transformaci následujících organizací:

Divadlo Na zábradlí
Divadlo v Dlouhé
divadlo Minor
Divadlo pod Palmovkou
Divadlo Spejbla a Hurvínka
Městská divadla pražská
Studio Ypsilon
Švandovo divadlo na Smíchově

Hudební divadlo v Karlíně by mělo být transformováno ve třetí etapě transformace vzhledem k ochraně vynaložených investic na rekonstrukci budovy divadla po povodních v roce 2002 a vzhledem k velikosti subjektu, a také proto, že Poradní sbor doporučuje znovu řešit postavení a funkci divadla v případě, že HMP převezme Státní operu Praha.

Při svém rozhodnutí Poradní sbor přihlédl k bezprostředním zkušenostem některých jeho členů, konzultacím se statutárními zástupci všech dotčených organizací i záměrům definovaným v Koncepci kulturní politiky hl. m. Prahy, které tímto pouze mírně koriguje.

VI. PŘEDPOKLADY A PODMÍNKY PRO UPLATNĚNÍ NAVRHOVANÉHO MODELU

Efektivní uplatnění navrhovaného systému financování pražské kultury je podmíněno jednak splněním obecných podmínek, jednak správným harmonogramem jeho implementace.

Mezi obecné podmínky jeho efektivního uplatnění patří především

- vytvoření stabilního prostředí, i.e. aplikace tohoto modelu nejméně po období 2 - 3 let s průběžným vyhodnocením a případnými korekcemi
- zachování činnosti Poradního sboru jako klíčového koncepčního orgánu (po nastavení systému stávajícím Poradním sboru v obměněné sestavě, která bude minimalizovat potenciální personální překrývání s žadateli o grant nebo jinou formu podpory)
- důsledné sledování efektivnosti vynaložených prostředků a výstupů podpořených projektů/subjektů
- nesnižování podílu prostředků vynakládaných hl. m. Prahou na kulturu
- transformace vybraných kulturních organizací zřizovaných hl. m. Prahou
- vyloučení nesystémových duplicit při podpoře projektů/subjektů

Doporučený obecný harmonogram implementace navrhovaného systému financování pražské kultury:

- 1) aktualizace Koncepce kulturní politiky hl. m. Prahy (zpracování zejména nového systému financování pražské kultury, vč. doporučení k transformaci a principů kategorizace)
- 2) vyhlášení 4letých grantů na období 2010 – 2013 a 2011 - 2014
- 3) výběrová řízení na ředitele příspěvkových organizací doporučených k transformaci (předložení transformačního projektu; nástup léto 2010)
- 4) vyhodnocení systému 4letých grantů a druhého roku 1letých grantů, případné korekce
- 5) individuální transformace vybraných kulturních příspěvkových organizací
- 6) úplná efektivní aplikace nového systému

PŘÍLOHY

Příloha 1.

Porovnání postavení příspěvkových organizací a obecně prospěšných společností

	Příspěvková	obecně prospěšná
Právní zodpovědnost	Ředitel + Zřizovatel (za případné dluhy)	Statutární orgán = členové správní rady
Právní postavení	Veřejnoprávní subjekt	Soukromoprávní subjekt
Postavení z hlediska přístupu k informacím	Povinný subjekt podle zákona 106	Nejsou povinné poskytovat informace podle zákona 106, pokud zakladatelem není HMP, či jiný povinný subjekt, který současně jmenuje více než polovinu členů do správní i dozorčí rady, či vykonává dohled prostřednictvím vlivu v orgánech
Zásadní otázky řeší (roční plán/strategii, schvalování a změny rozpočtu, organizační strukturu, plat ředitele ....)	Zřizovatel	Statutární orgán = správní rada
Rozhodovací a kontrolní orgány	Placení zaměstnanci zřizovatele, radní a zastupitele	Správní a dozorčí rada, jejíž členové vykonávají svou funkci bez nároku na odměnu
Ředitele jmenuje	zřizovatel	Správní rada
Jmenování/odvolání ředitele	Plně v kompetenci zřizovatele + platí politická odpovědnost	Plně v kompetenci správní rady, která rozhoduje s konečnou platností a není již dál zodpovědná
Zakladatel/zřizovatel	Není povinen poskytovat finanční podporu	Není povinen poskytovat finanční podporu
Za případné dluhy ručí	zřizovatel	Členové správní rady
Za půjčky se může zaručit	Zřizovatel (viz zákon o HMP)	Členové správní rady , případně ředitel - každý osobně, svým majetkem; v případě, že zakladatelem je HMP tak nesmí poskytnout záruku za půjčku, může však poskytnout návratnou dotaci
Činnost organizace je kryta	Příjmy tj. příspěvek zřizovatele, dotace dalších státních a veřejných institucí, dary nadací, nadačních fondů, a dalších právnických i fyzických osob, příjmy z vlastní činnosti)	Příjmy tj. dotace (státní a veřejné), dary nadací, nadačních fondů, a dalších právnických i fyzických osob, příjmy z vlastní činnosti)
O použití zisku	Rozhoduje zřizovatel	Správní rada, resp. Rozhoduje zda se „utrátí“ v kalendářním roce nebo převede do rezervního fondu, který může být použit na ztráty v příštích obdobích, přičemž rezervní fond je

		povinný ze zákona
Možnost tvorby fondů	Rezervní fond, Investiční fond FKSP, fond odměn	Rezervní fond
V případě, že organizace navýší plánované příjmy ze své činnosti	Zřizovatel rozhodne o použití; může napříště snížit příspěvek a tím ušetřit	O použití rozhodne správní rada. V případě, že dojde k zisku v rámci podpořeného projektu či činnosti, musí být snížena/vrácena dotace či nadační příspěvek a to v plné výši zisku za účelem dosažení vyrovnaného rozpočtu, tj. v případě zisku je povinnost ušetřit vždy dotace i nadační příspěvky
Motivace navyšovat vlastní příjmy	Lepší pozice pro vyjednávání se zřizovatelem, větší suverenita a stabilita organizace	Větší nezávislost, stabilita a možnost akceschopně využít vlastních příjmů. V praxi je prioritní, aby příjmy pokryly výdaje dosažené v kalendářním roce - zisk nelze převádět z doplňkové činnosti do hlavní činnosti před zdaněním!. Zpravidla se posiluje činnost a výdaje, např. technické vybavení, včetně navýšení platů či odměn zaměstnancům
Změny rozpočtu a aktivit v průběhu roku	Schvaluje zřizovatel a poskytovatelé dotací či nadačních příspěvků pro jednotlivé podpořené projekty či činnosti	Schvaluje správní rada a poskytovatelé dotací či nadačních příspěvků pro jednotlivé podpořené projekty či činnosti
Mzdy zaměstnanců	Podléhají platovým třídám, tarifům	Jsou smluvní. Správní rada schvaluje plat i odměny ředitele a zpravidla pouze celkové personální výdaje organizace.
Vztah k nemovitému majetku	PO za daným účelem užívá, případně i spravuje nemovitost, která zůstává v majetku zřizovatele. Může být i v pronájmu soukromého majetku.	Vzhledem k tomu, že svůj zisk vkládá do rezervního fondu, ze kterého hradí ztráty z činnosti v minulých obdobích je vlastnictví, případně nákup (investice) i správa (např. rekonstrukce) nemovitého majetku obtížná a z daňového hlediska nevýhodná.
V případě, že činnost souvisí s konkrétním prostorem či nemovitostí	I. Nemovitost v majetku zřizovatele: a) svěřeno zřizovací listinou příspěvkové organizaci, která ji spravuje a užívá k tomu i své fondy, b) je pronajata, PO platí netržní nájemné II. Nemovitost není v majetku zřizovatele: je pronajata, PO platí smluvní nájemné	Nájemní, či podnájemní smlouva je významným nástrojem jak společnost ovládat - po ukončení/vypovězení smlouvy může být činnost subjektu zásadně poznamenána i zaniknout. Lidské zdroje převedeny (transformace-privatizace) na jiný subjekt, který smlouvu získá – bez právní kontinuity. Smluvní nájem „odčerpává“ dotace.

Příloha 2.

Přehled postupu a vyhodnocení 1. etapy transformace příspěvkových organizací (úplný materiál vypracovaný OKP MHMP)

Hl. m. Praha zahájilo po rozsáhlé diskusi transformaci svých divadelních příspěvkových organizací v roce 2001 na základě podrobné analýzy provedené Divadelním ústavem. Tato transformace byla realizovatelná pouze cestou zrušení stávající příspěvkové organizace a založením nového právního subjektu, který nadále bude vyvíjet divadelní činnost, jako „veřejnou službu,,, podporovanou hlavním městem Prahou. Hlavní důvody, pro které město k tomuto náročnému procesu přistoupilo, a cíle transformace byly:

1. Možnost svobodnějšího a operativnějšího rozhodování o finančních prostředcích, které není možné u stávajících příspěvkových organizací zřizovaných městem i státem. S tím souvisí ovšem také zvýšení odpovědnosti transformovaných subjektů za hospodaření s těmito prostředky.
2. Výlučná odpovědnost statutárních orgánů transformovaných subjektů (správní rada u o. p. s., jednatelé u s. r. o.) za činnost těchto subjektů – divadel. Město tak již neřeší – a ani řešit nemůže – vnitřní, zejména personální záležitosti v těchto divadlech.
3. Rovnější přístup divadel, realizujících divadelní činnost jako veřejnou službu, k veřejným prostředkům.
4. Vytvoření základní divadelní sítě, finančně podporované hlavním městem Prahou, tvořené:
  - divadly – příspěvkovými organizacemi zřizovanými hlavním městem Prahou
  - divadly – transformovanými z bývalých příspěvkových organizací zřizovaných hl. m. Prahou (o. p. s., s. r. o.)
  - divadly, založenými jinými soukromoprávními subjekty, na jejichž vzniku se město sice nepodílelo, ale která si finanční podporu svojí činností a významem zaslouží.

Svůj dlouhodobý a trvalý zájem přispívat k rozvoji divadelního umění na svém území i v budoucnu vyjádřilo město přijetím usnesení zastupitelstva HMP č. 35/35 ze dne 29.11.2001, jehož součástí je také **Deklarace hlavního města Prahy o podpoře profesionálního divadla**. V ní hlavní město Praha deklarovalo svůj záměr podporovat i v příštích obdobích, tj. se změnou zřizovatelského a dotačního systému stávajících příspěvkových organizací, divadelní činnost a přispívat na tuto činnost alespoň na úrovni výše stávajícího příspěvku. V Deklaraci se tak promítá jedna z radou HMP přijatých zásad postupu transformace příspěvkových organizací – divadel, a to uzavírat s nově vzniklými právními subjekty grantové smlouvy o poskytnutí finančního příspěvku na čtyři roky ve výši cca 100 % současného neinvestičního příspěvku v jednotlivých letech trvání smlouvy (usnesení rady HMP č. 1406 ze dne 21.11.2000, ZHMP informováno tiskem č. Z 633 dne 23.11.2000). S tím souvisí i vytvoření materiálních podmínek pro fungování nových subjektů, které se promítá do zásady vložení movitého majetku ve vlastnictví hlavního města Prahy, se kterým dosud hospodařily předmětné příspěvkové organizace, vkladem zakladatele, případně darováním tohoto majetku nově vznikajícím subjektům.

Pro zachování stability pražské divadelní sítě schválilo hlavní město Praha cestu postupné transformace, kdy pro první etapu byly zvoleny takové formy a metody, **při nichž zůstává**

zachován přímý vliv města na kvalitu poskytovaných služeb. Město přijalo záměr stát se spoluzakladatelem – spolu se stávající příspěvkovou organizací – obecně prospěšných společností – divadel – a tím se stát garantem transformace po právní i ekonomické stránce. ZHMP usnesením č. 35/35 ze dne 29.11.2001 přijalo záměr v 1. etapě transformace spoluzaložit se stávajícími příspěvkovými organizacemi Činoherní klub a Divadlo Archa obecně prospěšné společnosti téhož jména; tj. takové subjekty, které poskytují veřejnosti služby za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek. Tímto postupem je jednoznačně deklarováno faktické pokračování činnosti příslušného divadla. Dochází k nejpřehlednějšímu převodu majetku ve vlastnictví hl. m. Prahy mezi o. p. s. a příspěvkovou organizací a po zrušení příspěvkové organizace, která stále zůstává uvedena v rejstříku o. p. s. vedeném Městským soudem v Praze jako spoluzakladatel, práva zakladatele nadále vykonává pouze hl. m. Praha.

Odlišná situace byla v případě divadla Semafor Praha, které je autorským divadlem Jiřího Suchého, je jeho vkladem do české kultury i do pražského divadelního života. Tomu byl uzpůsoben i model transformace tohoto divadla. V tomto případě výše cit. usnesením ZHMP č. 35/35 hlavní město zcela akceptovalo návrh pana Suchého na založení společnosti s ručením omezeným jeho osobou s tím, že dříve přijaté zásady zajištění budoucí existence transformovaných subjektů, budou v modifikované formě realizovány i vůči tomuto podnikatelskému subjektu. To se týkalo jak záměru darovat majetek ve vlastnictví hl. m. Prahy, se kterým dosud hospodařila příspěvková organizace divadlo Semafor novému subjektu (především předměty divadelních výprav), tak i uzavření grantové smlouvy o poskytnutí finančního příspěvku na čtyři roky ve výši cca 100 % současného neinvestičního příspěvku v jednotlivých letech trvání smlouvy. Stejně tak jako u příspěvkových organizací Činoherní klub Praha a Divadlo Archa Praha, byl i v případě příspěvkové organizace divadlo Semafor Praha cit. usnesením ZHMP č. 35/35 ve znění usnesení ZHMP č. 48/07 ze dne 17.10.2002 schválen záměr zrušit tuto organizaci do 6 měsíců od založení nového právního subjektu, nejpozději do 31.12.2003.

ČINOHERNÍ KLUB

Činoherní klub je přes 40 let neopominutelnou součástí českého divadla, již v začátcích své existence byl svébytnou scénou s originálně pojatým divadelním názorem, měl výrazný vliv na celé československé divadelnictví a vydobyl si i evropskou proslulost. Hlavním příspěvkem této scény je fenomén tzv. „režírovaného herectví“, na který současná inscenační praxe vědomě navazuje. Svým důrazem na hereckou tvorbu a výrazný osobnostní vliv herců na podobu inscenace má i nyní ČK mezi českými divadly nezaměnitelné postavení.

Ke dni 21.8.2002 byla obecně prospěšná společnost Činoherní klub zapsána do rejstříku obecně prospěšných společností. Divadelní činnost zahájila 1.12.2002. Příspěvková organizace Činoherní klub Praha byla zrušena ke dni 28.2.2003.

Usnesením ZHMP č. 48/07 ze dne 17.10.2002 byl Činohernímu klubu o.p.s., přidělen čtyřletý grant na zajišťování obecně prospěšných služeb stanovených v zakládací smlouvě na období od 1.12.2002 do 31.12.2006. Na období od 1.12.2002 do 31.12. 2002 ve výši 1 278 000 Kč a na další roky ve výši 15 346 000 Kč. Smlouva specifikovala konkrétní výkonové ukazatele - v prosinci roku 2002 mělo být odehráno minimálně 15 představení na vlastní scéně a návštěvnost nesměla klesnout pod 80%. Pro léta 2003 – 2006 byly stanoveny výkonové ukazatele takto: za rok bude uskutečněno minimálně 180 představení na vlastní scéně, realizovány minimálně 2 premiéry, průměrná návštěvnost divadla neklesne pod

80 %. Splnění výkonových ukazatelů bylo podmínkou pro poskytnutí grantu na následující období. Činoherní klub pravidelně stanovené výkonové ukazatele překračoval (přes 200 představení ročně, 3-4 premiéry, návštěvnost přes 90 %).

V letech 2003 – 2006 ČK uvedl 14 nových inscenací, byl oceněn titulem Divadlo roku, herci divadla byli nominováni na ceny Thálie, Ceny Alfréda Radoka, Sazky i Divadelních novin, představení „Osířelý západ“ se stalo inscenací roku, pravidelně byl soubor zván na divadelní přehlídky. Pražský divadelní život významně obohatila i mezinárodní spolupráce s bratislavským Divadlem Aréna či maďarským Divadlem J.Katony. Na své scéně ČK uvedl i nejlepší inscenace amatérských souborů. Závěrečné hodnocení zmiňuje napjatou ekonomickou situaci divadla (úsporná opatření, stagnace mezd). **Zásadní problém představoval pro divadlo fakt, že se v rámci transformace nepodařilo vyřešit otázku investičních prostředků.**

Usnesením ZHMP č.4/50 ze dne 22.2.2007 byl Činohernímu klubu přidělen čtyřletý grant formou dotace na realizaci projektu Kontinuální kulturní a umělecká činnost divadla Činoherní klub v době od 1.1.2007 do 31.12.2010 ve výši 17 000 000 Kč pro každý rok. Smlouva specifikuje pro jednotlivé roky následující výkonové ukazatele - uskutečnit se má v každém roce minimálně 200 představení, realizovány mají být 2 premiéry ve vlastní produkci a průměrná návštěvnost se udrží nad 80 %. I v roce 2007 byly výkonové ukazatele překročeny - bylo odehráno 227 představení, připraveny 2 premiéry a průměrná návštěvnost opět přesáhla 90 %.

(přehled neinvestičních příspěvků a grantů v příložené tabulce)

SEMAFOR

Ke dni 11.3.2002 vznikl Semafor, společnost s ručením omezeným. Divadelní činnost zahájila společnost v září 2002. Vlastní postup transformace byl výrazně ovlivněn záplavami v roce 2002. Příspěvková organizace Semafor byla zrušena ke dni 31.10.2002.

ZHMP rozhodlo usnesením č. 43/29 ze dne 27.6.2002 přidělit Semaforu spol. s r.o. grant na divadelní a uměleckou činnost. Tento grant byl určen pro sezony 2002/2003 až 2005/2006 ve výši 6 426 000 Kč na každou z těchto sezon. Ve smlouvě byly zároveň stanoveny výkonové ukazatele, závazné na každý rok. Jejich plnění bylo podmínkou pro poskytnutí grantu na následující rok. V každé sezoně mělo divadlo uskutečnit minimálně 180 představení, připravit minimálně 1 premiéru, průměrná návštěvnost divadla neměla klesnout pod 60 procent, divadelní představení mělo shlédnout minimálně 16 000 diváků. Vzhledem k povodni v roce 2002, kdy divadlo přišlo o svou stálou scénu i veškerý movitý majetek, byly dodatkem ke smlouvě z důvodu vyšší moci výkonové ukazatele sníženy. Divadlo v té době hostovalo na různých pražských scénách.

Dále ZHMP rozhodlo usnesením č. 34/09 ze dne 26.1.2006 přidělit grant na provoz a uměleckou činnost na dobu od 1.7.2006 do 31.12.2007, a to od 1.7.2006 do 31.12.2006 – 3 000 000 Kč , od 1.1. do 31.12.2007 – 7 500 000 Kč. **Usnesením ZHMP č. 4/50 ze dne 22.2.2007** byl grant pro rok 2007 navýšen o 500 000 Kč. Grant byl vázán povinnostmi v období od 1.7.2006 do 31.12.2006 uskutečnit minimálně 60 představení na vlastní scéně, realizovat minimálně 2 premiéry ve vlastní produkci a průměrná návštěvnost divadla neklesne pod 60 %. V roce 2007 pak mělo být uskutečněno minimálně 120 představení na vlastní scéně, měly být realizovány minimálně 4 premiéry ve vlastní produkci a průměrná návštěvnost

divadla neměla klesnout pod 60 %. Výkonové ukazatele stanovené smlouvu divadlo řádně splnilo, dokonce vykázalo i vyšší ukazatele.

Poté **ZHMP rozhodlo o udělení grantu usnesením č. 15/29 ze dne 27.3.2008** ve výši 3 500 000,- Kč na divadelní a uměleckou činnost divadla Semafor od 1.1.2008 do 31.12.2008. Podpisem smlouvy se příjemce zavázal, že v roce 2008 uskuteční minimálně 150 představení na vlastní scéně, nastuduje a uvede minimálně 2 premiéry ve vlastní produkci a udrží průměrnou návštěvnost nad 70 %. Dále výše uvedeným usnesením získalo divadlo „provozní grant“ – tzv. „dotaci na vstupenku“ na rok 2008 ve výši 823 923 Kč. **Usnesením ZHMP č. 18/1 ze dne 19.6.2008** bylo schváleno dofinancování víceletých grantů, které byly pro rok 2008 nižší než v předcházejícím roce s podmínkou provedení personálního, organizačního a ekonomického auditu. Semafor tak obdržel částku 3 676 077 Kč.

Soubor získal v září 2005 stálou scénu v Praze 6. Zároveň však došlo i ke změně v uváděných inscenacích. Divadlo zareagovalo na požadavky svého publika, postupně začalo opouštět komorní pořady textappellového typu a začalo uvádět výpravnější komedie, které se těší diváckému zájmu. Na svou jubilejní 50. sezonu 2008/2009 divadlo připravilo mimořádně bohatou kulturní nabídku. K 6.10.2008 proběhla změna právní formy Semaforu ze spol. s r.o. na obecně prospěšnou společnost.

(přehled neinvestičních příspěvků a grantů v příložené tabulce)

DIVADLO ARCHA

Divadlu Archa se situace velmi zkomplikovala srpnovou povodní v roce 2002, kdy divadlo bylo do výšky 4,5 m zatopeno a prostory divadla a některé movité věci zde umístěné byly zničeny. Nový subjekt – obecně prospěšnou společnost Divadlo Archa (zapsána v rejstříku obecně prospěšných společností 11.9.2002), jejímž je hlavní město Praha spoluzakladatelem, nebylo možno postavit do funkce „likvidátora škod“, vzniklých příspěvkové organizaci. Zahájení vlastní umělecké činnosti Divadla Archa, o.p.s. se proto posunulo až na 1.12.2003. Příspěvková organizace Divadlo Archa Praha byla zrušena ke dni 29.2.2004.

Základem dramaturgie divadla je otevřenost různým uměleckým formám – divadlu, tanci, hudbě - a jejich vzájemnému propojování, unikátní architektonický prostor pro současné divadlo proměňuje svoji podobu v závislosti na jednotlivých projektech. V rámci rozsáhlé mezinárodní spolupráce Archa systematicky prezentuje nejnovější divadelní trendy, uvedla na své scéně desítky významných světových umělců. Důraz na mezinárodní spolupráci se odráží i ve vlastních projektech, které získaly uznání doma i v zahraničí. Archa je produkčním domem, kde je soudobé umění uváděno i vytvářeno. Svá představení vytváří formou projektů, které prezentuje nejen na vlastní scéně, ale i ve veřejných prostorech.

Usnesením ZHMP č. 11/27 ze dne 30.10.2003 byl Divadlu Archa, o.p.s., přidělen čtyřletý grant na období od 1.12. 2003 do 31.12.2007 na zajišťování obecně prospěšných služeb stanovených v zakládací smlouvě . Na období od 1.12.2003 do 31.12.2003 ve výši 1 837 000 Kč a na další roky ve výši 19 986 000 Kč. Smlouva specifikovala konkrétní výkonové ukazatele - v prosinci roku 2003 mělo být odehráno minimálně 14 představení na vlastní scéně a návštěvnost nesměla poklesnout pod 80%. Pro léta 2004 – 2007 byly stanoveny výkonové ukazatele takto: bude uskutečněno minimálně 180 představení na vlastní scéně, realizováno minimálně 8 premiér, průměrná návštěvnost divadla neklesne pod 80 %. Splnění výkonových ukazatelů bylo podmínkou pro poskytnutí grantu na

následující období. Divadlo Archa pravidelně stanovené výkonové ukazatele překračovalo (v roce 2007 se uskutečnilo 186 představení, 10 premiér, návštěvnost 100 %). Rozpočet divadla v období 2003 – 2007 ovlivňovaly tři výrazné faktory – pětinasobné zvýšení nájemného, výše grantu a výše odepisovaného majetku po renovaci divadla. To způsobilo deficit, který se vzhledem k nárůstu cen služeb každoročně navyšoval - v roce 2007 činil rozdíl mezi náklady a příjmy přes 6 milionů korun. I přes značné finanční problémy je výčet toho, co se za období trvání čtyřletého grantu stihlo, impozantní – divadlo svojí dramaturgií oslovuje různé generace, střídá koncerty, divadelní i filmové projekty a zcela nové umělecké experimenty. Zvláště je oceňována mezinárodní dimenze této scény, v Arše se setkávají tvůrci nejen evropští, ale i umělci z jiných kontinentů. Divadlo Archa si stále drží vysoké renomé, i v mezinárodním srovnání dosahuje mimořádně vysokého hodnocení.

Po skončení tohoto čtyřletého grantu byl další příspěvek HMP Divadlu Archa o.p.s. přidělen usnesením ZHMP č.15/29 ze dne 27.3.2008. Přidělen byl čtyřletý grant formou dotace na realizaci projektu Divadlo Archa o.p.s., 2008 – 2011 ve výši 13 500 000 Kč pro jednotlivé roky, dále na provoz Divadla Archa - „provozní grant“ – tzv. „dotace na vstupenku“ - v termínu od 1.1.2008 do 31.12.2008 ve výši 1 303 788,- Kč. Usnesením ZHMP č. 18/1 ze dne 19.6.2008 bylo schváleno dofinancování víceletých grantů, které byly pro rok 2008 nižší než v předcházejícím roce s podmínkou provedení personálního, organizačního a ekonomického auditu. Divadlo Archa tak obdrželo částku 5 182 212 Kč. (přehled neinvestičních příspěvků a grantů v příložené tabulce)

DIVADLO KOMEDIE

*Nedílnou součástí transformace pražské divadelní sítě byla i transformace jedné ze scén Městských divadel pražských – **divadla Komédie**, a to v souvislosti se skutečností, že umělecký šéf divadla Komédie pan Michal Dočekal se ke dni 1.7.2002 stal šéfem činohry Národního divadla. Rada HMP dne 6.11.2001 vyhlásila výběrové řízení na budoucího provozovatele – podnájemce divadla Komédie, včetně čtyřletého grantu na divadelní činnost. Ve výběrovém řízení byl vybrán projekt Pražského komorního divadla s.r.o. (dále „PKD“)*

ZHMP rozhodlo usnesením č.39/16 ze dne 7.3.2002 přidělit finanční příspěvek - grant na provoz a uměleckou činnost Pražského komorního divadla s.r.o. v divadle Komédie v sezonách 2002/2003 až 2005/2006, a to v roce 2002 - 11 615 000 Kč, v roce 2003 – 11 565 000 Kč, 2004 - 11 522 000 Kč, 2005 - 11 328 000 Kč. Smlouvou byly současně stanoveny závazné výkonové ukazatele, jejichž plněním bylo podmíněno vyplacení grantu na následující rok. V každé sezoně mělo být uskutečněno minimálně 230 představení na vlastní scéně a připraveny minimálně 4 premiéry. Průměrná návštěvnost divadla neměla klesnout v sezoně 2002/2003 pod 50 % a divadelní představení mělo shlédnout minimálně 36 000 diváků, v sezoně 2003/2004 průměrná návštěvnost neměla klesnout pod 60 % a divadelní představení mělo shlédnout minimálně 43 000 diváků, v sezonách 2004/2005 a 2005/2006 průměrná návštěvnost neměla neklesne pod 70 % a divadelní představení mělo shlédnout nejméně 50 000 diváků. Výkonové ukazatele byly vždy řádně splněny.

Dále **ZHMP rozhodlo usnesením č. 34/09 ze dne 26.1.2006** přidělit grant na provoz a uměleckou činnost v divadle Komédie na dobu od 1.8.2006 do 31.12.2009 ve výši: 4 500 000 Kč na rok 2006 (1.8.– 31.12.2006), 12 000 000 Kč shodně na každý z dalších 3 následujících roků. Poskytnutí grantu a jeho využití je účelově vázáno na činnost divadla při splnění následujících podmínek. V roce 2006 mělo být uskutečněno minimálně 90 představení na

vlastní scéně, měly být realizovány minimálně 2 premiéry ve vlastní produkci, průměrná návštěvnost divadla neměla klesnout pod 70 %. V letech 2007 – 2009 se vždy má uskutečnit minimálně 200 představení na vlastní scéně, mají být realizovány minimálně 4 premiéry ve vlastní produkci a průměrná návštěvnost divadla nesmí klesnout pod 70 %.

Základem dramaturgického směřování PKD je středoevropská divadelní a nedivadelní literatura. V centru zájmu PKD se tak nachází především česká a německy psaná dramatika, jejíž podobný způsob vidění světa poukazuje na společné rysy české, rakouské a německé kultury. Cílem uvádění těchto textů je tak kromě prezentace nesporných uměleckých hodnot, také snaha přesvědčit společnost, že divadlo a umění vůbec mohou být účinným nástrojem při odstraňování hranic v prostoru, čase i jazyce. Uvědomělá umělecká činnost tak usiluje o to, aby se navrátila alespoň malým dílem živost středoevropskému regionu, který byl centrem střetávání kultur a který byl v první polovině 20. století příkladem umělecké křížovky Evropy. Dramaturgickým specifíkem PKD je to, že naprostá většina nových projektů jsou české či světové premiéry. Divadlo prezentuje svou tvorbu na zahraničních přehlídkách a festivalech. Naše odborná kritika v roce 2008 udělila divadlu hned 3 ceny Alfréda Radoka: bylo vyhlášeno divadlem roku 2007, Kafkův Proces v režii Dušana D. Pařízka získal ocenění Inscenace roku 2007 a Martin Finger za roli Josefa K. v této inscenaci získal ocenění za nejlepší mužský herecký výkon roku 2007.

(přehled neinvestičních příspěvků a grantů v přiložené tabulce)

Zhodnocení 1. etapy transformace

Ředitelé transformovaných divadel informovali na semináři konaném 2.6.2004 o svých zkušenostech s transformací - za největší výhodu transformovaného divadla oproti příspěvkové organizaci označili fakt, že může transformovaný subjekt s grantem hospodařit pružněji a svobodněji - důležitý je princip vícezdrojového financování – tento předpoklad se však dosud nedaří naplňovat

Ředitelé transformovaných divadel se shodli na tom, že podmínky pro 1. etapu transformace byly nastaveny dobře, zásadní otázkou je však její pokračování.

Právní forma **obecně prospěšné společnosti** byla hodnocena jako nejlepší. O.p.s. poskytuje obecně prospěšné služby – veškerý zisk musí být použit na poskytování obecně prospěšných služeb, pro které byla založena, a nesmí být použit ve prospěch zakladatelů či členů jejich orgánů. Roční účetní závěrka musí být ověřena auditorem, o.p.s. má povinnost vypracovat a zveřejňovat výroční zprávu.

Výhodou **společnosti s ručením omezeným** je velká flexibilita a práce s malým štábem, poskytovatel grantu nepřebírá žádné závazky za provozovatele. I když s.r.o. nemusí být založena za účelem podnikání (vše precizují smlouvy, odpovědnost jednoho člověka, proto jednoduché rozhodování), zůstává psychologický moment „podnikatelského subjektu“, který může být při získávání sponzorů nevýhodou.

V souvislosti s připravovanou 2. etapou transformace divadel **byly připomenuty další problematické body, jejichž řešení je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost** - např. vysoké finanční náklady spojené s přechodem z příspěvkové organizace na transformovanou, dále otázka, jak získat investiční prostředky pro nezbytné opravy, technické zhodnocení či pořízení dlouhodobého hmotného majetku transformovanými divadly (částečně řeší již usnesení zastupitelstva HMP č. 35/35 ze dne 29.11.2001, to se ale prakticky nerealizuje) či příprava na připravovanou novelu občanského zákoníku - zrušení zvláštní právní úpravy o.p.s., a zakotvení nového typu nadační právnické osoby-nadačního ústavu, nová právní úprava spolků, nová právní úprava „veřejné prospěšnosti“.

Naprosto **zásadní problém představuje uzavírání nových nájemních smluv** v případě, že příspěvkové organizace vyvíjejí činnost v objektech cizích vlastníků. Vzhledem k tomu, že transformace příspěvkové organizace možná - z právního hlediska – není, ale jedná se o založení nového subjektu a zrušení příspěvkové organizace, **není nový subjekt právním nástupce dosavadní příspěvkové organizace**. Nový subjekt tedy nemůže vstoupit do práv a závazků rušené příspěvkové organizace, ale veškeré právní vztahy, včetně smluv nájemních, musí navázat od samého počátku. Dosavadní zkušenosti ukazují, že majitel budovy, v níž divadlo sídlí, využívá faktu, že uzavírá smlouvu o nájmu s novým uživatelem **a nově stanovená výše nájmu je výrazně vyšší** (týká se Studia Ypsilon, Městských divadel pražských, Divadla v Dlouhé, Divadla S+H), **případně nemusí být vůbec uzavřena**. Harmonogram transformace by proto měl respektovat termíny platných nájemních smluv.

Realizace projektem stanovených ekonomických i uměleckých kritérií transformovaných organizací byla sledována a hodnocena rovněž prostřednictvím kontroly plnění grantových smluv. Jednotlivé subjekty měly stanoveny konkrétní výkonové ukazatele (uvedeno výše), které beze zbytku splnily.

Z dosavadní zkušenosti všech transformovaných scén vyplývá, že umělecký profil a význam jednotlivých scén byl zachován. Pro další existenci je však zdůrazňována především nutnost, **aby subjekty, které působí v transformovaných divadlech, se již v polovině 3. roku trvání čtyřletého grantu dozvěděly, zda od hl.m.Prahy dostanou grant na další čtyřleté období**. Důvodem je včasné vypovězení veškerých uzavřených smluv (podnájemních smluv, pracovních smluv, smluv s dodavateli či navázání smluv autorskoprávních (licenčních).

V současné situaci je zřejmé, že **hlavním problémem se ukázal termín rozhodování o víceletých grantech**, který – zejména v letech 2007 a 2008 – byl značně opožděný a **přiváděl žadatele do výrazné finanční nejistoty**. Aby vůbec mohla divadla vyvíjet uměleckou činnost, byla nucena žádat o půjčky – a to nejen finanční ústavy. Problémy s nedostatečnou finanční garancí donutily divadla, aby provoz byl zajišťován pomocí osobních půjček přátel, známých i rodinných příslušníků, což je naprosto neúnosná a nedůstojná situace. To by měl napravit připravovaný grantový systém, který předpokládá vyhlášení grantů již v červnu roku 2009 – a to nejen pro rok 2010, ale i pro víceleté granty na rok 2010 a 2011.

Právě otázce **včasného rozhodování o výši přiděleného finančního příspěvku z prostředků HMP je třeba věnovat mimořádnou pozornost** v procesu 2. etapy transformace. Divadelní scény, které jsou do 2.etapy zařazeny – tedy Divadlo Na zábradlí, Divadlo pod Palmovkou, Divadlo v Dlouhé, Městská divadla pražská, Švandovo divadlo na Smíchově, Studio Ypsilon, Hudební divadlo Karlín – by měly mít minimálně s ročním předstihem k dispozici informace o výsledcích grantového řízení. Zvážit však je třeba i další výše uvedené závěry a podněty ředitelů transformovaných organizací .

Z pohledu města je důležitým předpokladem kvalitní přípravy 2. etapy transformace **provedení ekonomického, právního, věcného a organizačního auditu** v transformovaných subjektech: Činoherní klub, o.p.s., Divadlo Archa, o.p.s. a Semafor, s.r.o. a u dalších příjemců víceletých grantů a u divadel – příspěvkových organizací – které mají být transformovány.

III. Přehled neinvestičních příspěvků a grantů v letech 2000 - 2008							
subjekt	Výše neinvestičního příspěvku příspěvkové organizaci	výše neinvestičního příspěvku příspěvkové organizaci	výše neinvestičního příspěvku příspěvkové organizaci ----- grant	výše neinvestičního příspěvku příspěvkové organizaci ----- grant	grant	grant	
rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Činoherní klub	12 719 000	13 060 000	16 784 000				
Činoherní klub, o.p.s.	--	--	1 278 000	15 346 000	15 346 000	15 346 000	
Semafor	5 889 000	6 030 000	4 662 000				
Semafor, s.r.o.	--	--	sezona 2002/3 6 426 000	sezona 2003/4 6 426 000	sezona 2004/5 6 426 000	sezona 2005/6 6 426 000	1
Divadlo Archa	22 873 000	20 558 000	24 366 000	38 163 000*			
Divadlo Archa, o.p.s	--	--	--	1 837 000	19 986 000	19 986 000	
Divadlo Komedie	není k dispozici výše neinvest. příspěvku, neboť do 31.7.2002 bylo divadlo společně s divadly ABC a ROKOKO jednou ze tří scén MDP						
Pražské komorní divadlo s.r.o.	--	--	sezona 2002/3 11 615 000	sezona 2003/4 11 565 000	sezona 2004/5 11 522 000	sezona 2005/6 11 328 000	

* údaj včetně pojistného plnění povodňových škod